

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo (razveljavitev Uredbe Sveta (ES) št. 1198/2006, Uredbe Sveta (ES) št. 861/2006 in Uredbe Sveta (ES) št. XXX/2011 o celostni pomorski politiki)

(COM(2011) 804 final – 2011/0380 (COD))

(2012/C 299/24)

Poročevalec: **g. Sarró IPARRAGUIRRE**

Svet in Evropski parlament sta 15. decembra 2011 oziroma 16. januarja 2012 sklenila, da v skladu s členom 43 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosita za mnenje o naslednjem dokumentu:

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo (razveljavitev Uredbe Sveta (ES) št. 1198/2006, Uredbe Sveta (ES) št. 861/2006 in Uredbe Sveta št. XXX/2011 o celostni pomorski politiki)

COM(2011) 804 final – 2011/0380 (COD).

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 26. junija 2012.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 482. plenarnem zasedanju 11. in 12. julija 2012 (seja z dne 11. julija) s 150 glasovi za, 1 glasom proti in 6 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Odbor pozdravlja predlog Komisije ter podpira njegove cilje in prednostne naloge. Vendar meni, da bi bilo treba v okviru prvega cilja natančno navesti, da morata biti ribištvo in ribogojstvo trajnostna in konkurenčna z gospodarskega, socialnega in okoljskega vidika. Prav tako EESO izraža obžalovanje, da med cilji Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESPR) ni posebnega sklicevanja na predelovalni in tržni sektor za ribiške in ribogojске proizvode.

1.2 Kar zadeva opredelitev "malega priobalnega ribolova", EESO ponovno poudarja stališče iz svojega mnenja o reformi skupne ribiške politike (SRP) ter poziva Svet in Parlament, naj s tega vidika razširita predlog Komisije.

1.3 Odbor se strinja s ciljem odprave morebitnih presežnih zmogljivosti flot. Zato meni, da je treba ohraniti pomoči za trajno prenehanje dejavnosti ribiških flot, kadar bo to omogočalo dejansko prilagoditev posameznega segmenta obstoječim ribolovnim možnostim.

1.4 Poleg tega EESO meni, da je treba ohraniti pomoči za začasno prenehanje dejavnosti flote.

1.5 Odbor meni, da so izjemnega pomena pomoči, namenjene spodbujanju odnosov in partnerstev med znanstveniki in ribiči, spodbujanju človeškega kapitala in socialnega dialoga,

podpiranju diverzifikacije in ustvarjanja delovnih mest ter izboljšanju varnosti na krovu plovil. Poleg tega meni, da bi bilo treba predvideti ukrepe, namenjene vključevanju mladih strokovnjakov v ribiški sektor, da se ublaži nezadostna zamenjava generacij in več pozornosti nameni ustvarjanju in ohranjanju delovnih mest.

1.6 EESO soglašja s pomočmi za izvajanje ohranitvenih ukrepov v okviru SRP, za omejevanje vpliva ribolova na morsko okolje, za inovacije, za varstvo in obnovo biotske raznovrstnosti, za ublažitev podnebnih sprememb, za boljšo uporabo naključnega ulova in za povečanje energetske učinkovitosti.

1.7 Odbor se strinja s predvidenimi pomočmi za ribolov v celinskih vodah. Vendar meni, da bi bilo treba uvesti ukrepe pomoči za preprečevanje prepletanja sladkovodnega ribogojstva in kmetijstva na eni strani ter sladkovodnega ribolova na drugi strani.

1.8 EESO podpira ukrepe za trajnostni razvoj ribogojstva in ribiških območij, pri čemer v tem mnenju predlaga nekatere izboljšave, ki se zdijo pomembne.

1.9 Odbor pozdravlja ukrepe, povezane s predelavo in trženjem. Vendar meni, da je treba ohraniti pomoči kot nadomestilo organizacijam proizvajalcev za skladiščenje ribiških proizvodov do konca obdobja izvajanja ESPR. Prav tako meni, da je treba ohraniti mehanizem kompenzacijskega nadomestila za

tuna, namenjenega za predelovalno industrijo. Po drugi strani se zaveda, da bi bilo treba med posebne cilje vključiti izboljšanje konkurenčnosti predelovalne industrije, izboljšanje razmer javnega zdravja in kakovosti proizvodov, zmanjšanje negativnega učinka na okolje in povečanje energetske učinkovitosti, izboljšanje uporabe premalo uporabljenih vrst, stranskih proizvodov in odpadkov, razvoj, proizvodnjo in trženje novih proizvodov ter uporabo novih tehnologij in inovativnih metod v proizvodnji, odprtost in razvoj trgov ter izboljšanje delovnih pogojev in usposabljanja delavcev.

1.10 EESO pozdravlja vse predloge, povezane s celotno pomorsko politiko (CPP).

2. Ozadje

2.1 Reforma SRP bo začela veljati 1. januarja 2013 ⁽¹⁾.

2.2 Finančna podpora veljavne SRP se zagotavlja na podlagi Uredbe (ES) št. 1198/2006 o Evropskem skladu za ribištvo, ki naj bi bila revidirana pred 1. januarjem 2014.

2.3 CPP se je v obdobju 2008–2010 financirala z vrsto pilotnih ukrepov in pripravljanih ukrepov. Komisija je predlagala nov finančni instrument za obdobje med letoma 2012 in 2013.

2.4 Reforma SRP in nadaljnji razvoj CPP bosta zagotovljena prek novega Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo, ki bo začel veljati 1. januarja 2014.

3. Analiza predloga

3.1 Cilji in prednostne naloge

3.1.1 Predlog na splošno razporeja pomoč, ki se dodeljuje na področjih "deljenega upravljanja", zlasti SRP, in "neposrednega upravljanja", ki vključuje CPP ter spremljevalne ukrepe za SRP in CPP, s čimer se uvajajo finančni ukrepi EU za izvajanje:

- a) SRP,
- b) ustreznih ukrepov v zvezi s pomorskim pravom,
- c) trajnostnega razvoja ribiških območij in ribolova v celinskih vodah,
- d) CPP.

3.1.2 Kar zadeva opredelitev "malega priobalnega ribolova", EESO ponovno poudarja stališče iz svojega mnenja o reformi. EESO meni, da se ne upošteva realnost flote malega priobalnega ribolova v različnih državah članicah in da je določeno enotno samovoljno merilo, ki bi lahko povzročilo diskriminacijo. EESO zato poziva, da se poleg velikosti uvedejo dodatna merila, ki bi se lahko uporabila za opredelitev te zelo diverzificirane oblike

ribolova, kot je na primer čas, preživet na odprtem morju, razdalja do kopnega, vrsta ribolovnega orodja ali povezanost z lokalno skupnostjo. Poleg tega bi bilo treba v opredelitev malega priobalnega ribolova vključiti tudi ribolov z mrežnimi pastmi.

3.1.3 EESO meni, da je primerno pojasniti pojma "samozaposleni ribiči" in "zaposleni", da se natančno določijo upravičenci različnih ukrepov v okviru ESPR, saj se pojem "ribič" pogosto uporablja v povezavi z različnimi koncepti: lastniki plovil, samozaposlenimi ribiči, ki niso zaposleni itd.

3.1.4 Cilji ESPR so:

- a) spodbujanje trajnostnega in konkurenčnega ribištva in ribogojstva;
- b) pospeševanje razvoja in izvajanja CPP Unije kot dopolnjevanje kohezijske politike in SRP;
- c) spodbujanje uravnoteženega in vključujočega teritorialnega razvoja ribiških območij;
- d) pospeševanje izvajanja SRP.

3.1.5 EESO meni, da bi bilo treba v okviru prvega cilja natančno navesti, da morata biti ribištvo in ribogojstvo trajnostna in konkurenčna z gospodarskega, socialnega in okoljskega vidika.

3.1.6 EESO izraža obžalovanje, da tako v opisu navedenih ciljev kot tudi prednostnih nalog EU ni posebnega sklicevanja na predelovalni in tržni sektor, glede na to, da gre za enega od ciljev ukrepov, navedenih v predlogu. S tega vidika obžaluje, da med cilje ni vključeno financiranje naložb, namenjenih zagotavljanju varnih in kakovostnih proizvodov, izboljšanju delovnih razmer in podjetniškega okolja ter podpiranju razvoja močne, inovativne in trajnostne industrijske baze, ki je sposobna ustvarjati delovna mesta in tekmovati na svetovnem trgu.

3.1.7 Geografsko območje uporabe predloga bo zajemalo dejavnosti, ki se izvajajo na ozemlju EU, razen kadar izrecne določbe iz uredbe določajo drugače.

3.2 Dopustnost vlog in neupravičene dejavnosti

3.2.1 V določenem časovnem obdobju niso dopustne vloge gospodarskih subjektov, ki so storili nepravilnost v okviru ESR ali ESPR, ki so storili hudo kršitev v skladu z uredbo o nezakonitem, neprijavljenem in nereguliranem ribolovu, ki so vključeni na seznam plovil, ki izvajajo nezakonit, neprijavljen in nereguliran ribolov, in ki so v drugih primerih, ki resno ogrožajo trajnost zadevnih staležev, ravnali neskladno s SRP.

⁽¹⁾ Mnenje CESE, UL C 181 z dne 21.6.2012, str. 183–195.

3.2.2 Naslednje dejavnosti niso upravičene v okviru ESPR:

- a) dejavnosti, ki povečujejo ribolovno zmogljivost plovila;
- b) gradnja novih ribiških plovil, umik ribiških plovil iz obratovanja ali njihov uvoz;
- c) začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti;
- d) poskusno ribištvo;
- e) prenos lastništva podjetja;
- f) neposredno obnavljanje staleža, razen če je to s pravnim aktom Unije izrecno predvideno kot ohranitveni ukrep, ali v primeru poskusnega obnavljanja staleža.

3.2.3 EESO meni, da je treba ohraniti pomoči za trajno ukinitvev ribolovnih plovil, da se omogoči resno in temeljito prestrukturiranje flote EU, če se bo lahko na ta način vsak segment dejansko prilagodil obstoječim ribolovnim možnostim v okviru gospodarsko, socialno in okoljsko trajnostnega ribištva. Prav tako je treba vključiti ukrepe za nadomestitev opustitve poklica zaradi ustavitve dejavnosti plovil, kot so zgodnje upokojevanje in pavšalna nadomestila.

3.2.4 Komisija ukinitvev navedenih pomoči utemeljuje s tem, da te pomoči niso premostile težav v zvezi s presežnimi zmogljivostmi flote EU, pri čemer se opira na poročilo Računskega sodišča, ki je analiziralo, ali so sprejeti ukrepi prispevali k prilagoditvi zmogljivosti flot obstoječim ribolovnim možnostim.

3.2.5 Odbor vseeno ugotavlja, da navedeno poročilo ne postavlja pod vprašaj obstoja pomoči za trajno ukinitvev, temveč daje vrsto priporočil Komisiji in državam članicam.

3.2.5.1 Komisiji priporoča, naj sprejme ustreznejše ukrepe, da se doseže ravnovesje med ribolovnimi zmogljivostmi in možnostmi, naj določi učinkovite omejitve zmogljivosti ribolovne flote ter zagotovi, da bodo programi prenosa ribolovnih pravic prispevali k zmanjšanju presežnih zmogljivosti.

3.2.5.2 Državam članicam priporoča, naj zagotovijo, da ukrepi pomoči za naložbe na krovu ne bodo prispevali k povečanju zmogljivosti, omogočijo, da bodo programi razreza plovil pozitivno vplivali na trajnost izbranih ribjih populacij, in preprečijo dodelitev javnih pomoči za razrez nedejavnih plovil.

3.2.6 Komisija za rešitev težave presežnih zmogljivosti predlaga sistem prenosljivih koncesij. EESO je v mnenju o reformi

zavrnil navedeni sistem z argumentom, da bi bilo treba ohraniti pomoči za trajno ukinitvev, da se zmanjšajo morebitne presežne zmogljivosti.

3.2.7 EESO po drugi strani meni, da je treba ohraniti pomoči za začasno prenehanje, saj imajo ključno vlogo pri izboljšanju stanja virov, zlasti kar zadeva biološka zaprtja, ter hkrati pri delni nadomestitvi izgube prihodka ribičev v obdobju prenehanja.

3.2.8 Pomoči za začasno prenehanje so popolnoma utemeljene v naslednjih primerih:

- a) drastično zmanjšanje kvot ali ribolovnega napora v okviru večletnih načrtov upravljanja ribištva,
- b) prekinitev ali prenehanje sporazumov o ribolovu ter
- c) okoljske nesreče.

3.2.9 Odbor meni, da imajo te pomoči poseben pomen pri ohranjanju in razvoju socialno-ekonomske strukture regij, ki so močno odvisne od ribištva, saj so namenjene lastnikom in posadki ter zagotavljajo stalnost ribolovne dejavnosti.

3.3 Proračunska sredstva v okviru deljenega in neposrednega upravljanja

3.3.1 Proračunska sredstva v okviru deljenega upravljanja za obdobje 2014–2020 se bodo zvišala na 5,52 milijarde EUR in bodo med države članice porazdeljena na podlagi določenih objektivnih meril, navedenih v predlogu. Sredstva za neposredno upravljanje, vključno s tehnično pomočjo, se bodo zvišala na 1,047 milijarde EUR.

3.3.2 Za dostop do sofinanciranja, predvidenega v okviru ESPR, bo vsaka država članica pripravila enoten operativni program za izvajanje prednostnih nalog EU. Komisija bo prek izvedbenih aktov potrdila operativne programe držav članic in njihove spremembe.

3.4 Ukrepi, financirani v okviru deljenega upravljanja

3.4.1 Trajnostni razvoj ribištva

3.4.1.1 Pomoč v okviru te postavke bo prispevala k doseganju naslednjih prednostnih nalog EU:

— spodbujanje inovativnega in konkurenčnega ribištva,

— pospeševanje trajnostnega in z viri gospodarnega ribogojstva.

3.4.1.2 Kot splošni pogoj velja, da lastnik, ki je prejel pomoč za naknadno opremljanje plovil za mali priobalni ribolov za njihovo prerazporeditev v dejavnosti zunaj ribištva ali pomoč za naložbe v ribiška plovila z namenom čim boljšega izkoriščanja naključnega ulova komercialnih staležev in uporabe premalo izkoriščenih delov ulovljenih rib, plovila vsaj 5 let po datumu dejanskega izplačila upravičencu ne more prenesti v tretjo državo zunaj Unije.

3.4.1.3 EESO meni, da je treba preoblikovati besedilo iz točke 3.4.1.2 tako, da bo določeno, da morajo tista plovila, ki so izvožena v roku petih let od dodelitve pomoči, navedeno pomoč vrniti v skladu z načelom časovne porazdelitve (*prorrata temporis*).

3.4.1.4 **Inovacije.** ESPR lahko podpira projekte za razvoj ali uvajanje novih ali bistveno izboljšanih izdelkov, postopkov ter sistemov upravljanja in organizacijskih sistemov glede na najsodobnejše postopke.

3.4.1.5 EESO meni, da je treba konkretnije opredeliti pojem "najsodobnejši postopki", in opozarja, da inovacije zajemajo tudi socialne vidike.

3.4.1.6 Dejavnosti, financirane v okviru inovacij, je treba izvajati v sodelovanju z znanstvenim ali tehničnim organom, ki ga prizna država članica in ki potrdi rezultate teh dejavnosti.

3.4.1.7 EESO meni, da vse dejavnosti na področju inovacij ne zahtevajo nujno udeležbe znanstvenega ali tehničnega organa. Izboljšanje gospodarskih rezultatov, ki jih ribiška podjetja dosežejo na podlagi teh dejavnosti, mora biti ključen pogoj.

3.4.1.8 **Svetovalne službe.** ESPR lahko podpira:

- študije izvedljivosti, s katerimi se oceni sposobnost preživetja projektov;
- strokovno svetovanje o poslovnih strategijah in strategijah trženja.

3.4.1.9 Komisija predlaga, da stroške študij izvedljivosti, s katerimi se oceni sposobnost preživetja projektov, in strokovnega svetovanja o poslovnih strategijah in strategijah trženja – v znesku največ 3 000 EUR – krijejo priznani znanstveni ali tehnični organi.

3.4.1.10 EESO meni, da je treba te dejavnosti razširiti na zasebna podjetja, ki lahko razvijajo strateške poslovne in trženjske načrte ter o njih svetujejo, in da je treba mejo zneska zvišati. V vsakem primeru bi bilo treba določiti metodo za določitev navedenega zneska, kadar se opredeljujejo merila za izbiro projektov.

3.4.1.11 **Partnerstva med znanstveniki in ribiči.** ESPR lahko podpira:

- vzpostavitev omrežja, v katerega so vključeni neodvisni znanstveni organi in ribiči ali organizacije ribičev;
- dejavnosti, ki se izvajajo v okviru omrežja.

3.4.1.12 EESO meni, da je izjemnega pomena spodbujanje odnosov med znanstveniki in ribiči.

3.4.1.13 **Spodbujanje človeškega kapitala in socialnega dialoga.** ESPR lahko podpira:

- vseživljenjsko učenje, širjenje znanstvenih spoznanj in inovativnih praks, pridobivanje novih strokovnih znanj ter spretnosti, povezanih zlasti s trajnostnim upravljanjem morskih ekosistemov, dejavnosti v okviru pomorskega sektorja, inovacije in podjetništvo;
- povezovanje v mreže ter izmenjavo izkušenj med zainteresiranimi stranmi, tudi med organizacijami, ki spodbujajo enake možnosti moških in žensk;
- spodbujanje socialnega dialoga na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, ki vključuje ribiče in druge ustrezne zainteresirane strani.

3.4.1.14 EESO priznava prizadevanja Komisije za vključitev ukrepov, namenjenih spodbujanju človeškega kapitala in socialnega dialoga, ustvarjanju delovnih mest, varnosti in zdravja na krovu ribiških plovil. Vendar meni, da je treba nekatere vidike pojasniti ali dopolniti. EESO želi najprej pojasniti, da je socialni dialog proces, v katerem sodelujejo socialni partnerji, tj. organizacije delodajalcev in delojemalcev. Zato bi bilo treba pri sklicevanju na spodbujanje socialnega dialoga črtati omembo "druge ustrezne zainteresirane strani". Drugič, Odbor meni, da je treba poleg "ribičev" med upravičence teh pomoči vključiti tudi druge "upravljavce", da bi pomoč lahko koristili tudi drugi strokovnjaki na področju ribištva, ki izvajajo pomožne dejavnosti: popraviljanci ribolovnih orodij, osebje za raztovarjanje v pristaniščih itd. EESO prav tako meni, da bi bilo primerno spodbuditi sofinanciranje evropskih ukrepov, ki jih izvajajo evropske organizacije v sektorju, zlasti informativne seminarje o razvoju SRP, da se socialnim partnerjem omogoči boljše razumevanje zakonodaje, spodbudi izpolnjevanje standardov ter optimizira uporaba sredstev. EESO tudi meni, da bi moral ESPR vključevati finančno pomoč za izobraževanje in usposabljanje ribičev, da se jim omogoči, da najdejo službo v drugih sektorjih. Takšna finančna pomoč bi morala vključevati nadomestilo za izgubo dohodka med obdobjem usposabljanja in izobraževanja.

3.4.1.15 **Spodbujanje diverzifikacije in ustvarjanja novih delovnih mest.** ESPR lahko podpira:

- zagon podjetij zunaj ribištva ter
- naknadno opremljanje plovil za mali priobalni ribolov za njihovo prerazporeditev v dejavnosti zunaj ribištva.

3.4.1.16 EESO meni, da je treba odpraviti sklicevanje na mali priobalni ribolov, tako da se spodbudi prilagoditev katerega koli ribiškega plovila na drugo dejavnost, ki ni ribolovna dejavnost.

3.4.1.17 Opozoriti je treba na pomanjkanje pomoči za ustvarjanje delovnih mest v samem ribolovnem sektorju. EESO meni, da je treba preučiti kakršen koli ukrep, namenjen vključevanju mladih strokovnjakov v ribiški sektor, s čimer bi se lahko delno omilila ena od velikih težav, značilna za ta sektor: zamenjava generacij.

3.4.1.18 **Zdravje in varnost na krovu.** ESPR lahko dodeli pomoč ribičem in lastnikom ribiških plovil za programsko obdobje, za posamezno ribiško plovilo ali posameznemu upravičencu, ki je namenjena podpori naložb v ribiška plovila ali opremo za posameznike, če te naložbe presegajo standarde, ki jih zahteva nacionalna zakonodaja ali zakonodaja Unije.

3.4.1.19 EESO meni, da se sklicevanje ne bi smelo omejiti samo na naložbe v ribiška plovila, s čimer bi se omogočilo, da imajo koristi tudi ribiči, ki ribarijo brez plovil, in pomožni delavci. Prav tako bi bilo treba raven teh pomoči razširiti na splošno izboljšanje pogojev na krovu, tj. preprečevanje nevarnosti na delovnem mestu, izboljšanje delovnih pogojev, higienskih razmer itd. kot tudi na predhodne študije za analizo učinkovitosti teh naložb.

3.4.1.20 Poleg tega je treba odpraviti omejitve, v skladu s katero se ta podpora ne sme dodeliti več kot enkrat v programskem obdobju.

3.4.1.21 Podpora sistemom prenosljivih ribolovnih koncesij SRP. Komisija predlaga dodelitev nekaterih pomoči za vzpostavitev ali spremembo sistemov prenosljivih ribolovnih koncesij, predvidenih v SRP. EESO meni, da je dodelitev teh pomoči ustrezna, če bo ta sistem dokončno vzpostavljen v okviru SRP.

3.4.1.22 ESPR predvideva pomoči za izvajanje ohranitvenih ukrepov v okviru SRP, za omejitve vpliva ribolova na morsko okolje, za inovacije, povezane z ohranjanjem morskih bioloških virov, ter za varstvo in obnovo morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti. EESO soglaša s temi pomočmi ter opozarja, da je treba priznati in poudariti vlogo, ki jo pri čiščenju in ohranjanju morskega okolja lahko imajo sami ribiči.

3.4.1.23 **Ublažitev podnebnih sprememb.** Za ublažitev učinkov podnebnih sprememb lahko ESPR podpre naložbe v ribiška plovila s ciljem zmanjšanja emisij onesnaževal ali toplogrednih plinov ter presoje in programe energetske učinkovitosti. Komisija v zameno predlaga odpravo pomoči za nadomestitev ali posodobitev motorjev.

3.4.1.24 EESO meni, da je treba odobriti dodelitev pomoči za nadomestitev ali posodobitev motorjev, ki ne bo povečala zmogljivosti ladij. Drugače bi bila lahko ogrožena varnost plovil in same posadke, ne bi prišlo do izboljšav na področju energetske učinkovitosti in ne bi bil zagotovljen prispevek k zmanjšanju onesnaženosti.

3.4.1.25 **Kakovost proizvodov in uporaba naključnega ulova.** ESPR lahko podpre naložbe v ribiška plovila za povečanje kakovosti iztovorjenih rib in boljšo uporabo naključnega ulova. Podpora se za posamezno ribiško plovilo ali posameznemu upravičencu ne dodeli več kot enkrat na programsko obdobje. Poleg tega se lahko dodeli pomoč ribiškim pristaniščem, mestom iztovarjanja in zavetjem, katerih namen je povečanje energetske učinkovitosti, prispevanje k varstvu okolja ali izboljšanje varnostnih in delovnih pogojev ter izgradnja ali posodobitev zavetij, da se izboljša varnost ribičev.

3.4.1.26 EESO meni, da so ukrepi za ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja in zavetja primerni, pri čemer jih je treba razširiti na pomoči za naložbe za skladiščenje in dražbo ribiških proizvodov, na oskrbo z gorivom, oskrbovanje plovil (voda, led, električna energija itd.) kot tudi na računalniški sistem upravljanja ribjih tržnic.

3.4.1.27 **Ribolov v celinskih vodah.** Za zmanjšanje vpliva ribolova v celinskih vodah na okolje, povečanje energetske učinkovitosti, povečanje kakovosti iztovorjenih rib ter izboljšanje varnostnih in delovnih pogojev lahko ESPR podpira ribiška plovila, ki delujejo v celinskih vodah. Prav tako se podpirata diverzifikacija med ribiči v celinskih vodah ter njihovo sodelovanje pri upravljanju, obnovi in spremljanju območij Natura 2000. EESO soglaša s predlaganimi ukrepi, vendar bi morala Komisija uvesti ukrepe pomoči za preprečevanje interakcije med sladkovodnim ribogojstvom in kmetijstvom na eni strani ter sladkovodnim ribolovom na drugi strani, kot je navedeno v mnenju o reformi SRP.

3.4.1.28 V najsevernejših regijah EU se v obdobju šestih mesecev zimski ribolov pod ledom izvaja tako na jezerih kot tudi na obalnih območjih. Snežne sani in posebna oprema za zimski ribolov bi morali biti upravičeni do podpore iz ESPR.

3.4.2 Trajnostni razvoj ribogojstva

3.4.2.1 Pomoč v okviru tega koncepta bo prispevala k doseganju naslednjih prednostnih nalog EU:

- spodbujanju ribogojstva, ki temelji na inovacijah, konkurenčnosti in znanju;
- pospeševanju trajnostnega in z viri gospodarnega ribogojstva.

3.4.2.2 EESO meni, da je dodelitev pomoči nosilcem dejavnosti ribogojstva primerna, ne glede na njihovo velikost (mikro, mala in srednja podjetja (MSP) ali velika podjetja), čeprav meni, da zmanjšanje, navedeno v Prilogi 1 za velike nosilce dejavnosti ribogojstva, ni upravičeno.

3.4.2.3 Predlog predvideva pomoč za inovacije, za naložbe v ribogojstvo na odprtem morju in neprehransko ribogojstvo, da se spodbudijo oblike ribogojstva z velikimi možnostmi za rast, da se omogočijo predelava, trženje in neposredna prodaja lastnih proizvodov iz ribogojstva, ustanovitev služb za pomoč pri upravljanju ribogojnic, nadomeščanje v ribogojnicah in svetovanje ribogojnicam ter da se spodbudita človeški kapital in povezovanje v mreže.

3.4.2.4 Odbor podpira te predloge. Vendar glede na zadnjo točko in za izboljšanje dejavnosti, ki jo izvajajo zaposleni pri nosilcih dejavnosti ribogojstva, EESO predlaga, da se oblikuje posebna postavka pomoči za izboljšanje zdravstvenih pogojev in varnosti zaposlenih v ribogojnicah, tako za zaposlene na morju kot tudi za delovna mesta na krovu nadzornih vozil za ribogojstvo ter tista v obratih na celini.

3.4.2.5 EESO predlaga odpravo omejitev pomoči za vseživljenjsko učenje, širjenje znanstvenih spoznanj in inovativnih praks itd. za velika podjetja, saj glede na velik pomen vseh teh ukrepov ne bi smela biti utemeljena nobena omejitev na podlagi velikosti podjetij. Vendar meni, da bi bilo treba dati prednost malim in srednjim podjetjem.

3.4.2.6 Za povečanje potenciala ribogojnic lahko ESPR zagotovi pomoč pri določanju in kartiranju najprimernejših območij, izboljšanju infrastruktur in preprečevanju resne škode za ribogojstvo.

3.4.2.7 EESO meni, da je treba dodeliti pomoč za naložbe, namenjene izboljšanju pristaniške infrastrukture kot podlage za morsko ribogojstvo ali mesta iztovarjanja, ter za naložbe v infrastrukturo za zbiranje smeti in morskih odpadkov.

3.4.2.8 Spodbujanje novih ribogojcev. ESPR lahko podpira ustanovitev mikro podjetij na področju ribogojstva s strani novih ribogojcev začetnikov, kadar začnejo izvajati dejavnosti v sektorju z ustreznimi strokovnimi znanji in sposobnostmi, prvič ustanavljajo mikro podjetje na področju ribogojstva kot vodilne osebe v takšnem podjetju in predložijo poslovni načrt o razvoju svojih ribogojnih dejavnosti.

3.4.2.9 EESO predlaga, da se ta vrsta pomoči nameni neto ustvarjanju delovnih mest za katero koli podjetje v ribogojstvu, ne glede na to, ali gre za novo podjetje ali ne.

3.4.2.10 Za spodbujanje ribogojstva z visoko ravnjo varstva okolja lahko ESPR nameni pomoč za posamezne naložbe. EESO meni, da bi bilo treba enako kot v ribištvu vključiti pomoči za naložbe za zmanjšanje emisij onesnaževal ali toplogrednih plinov kot tudi za presojo in programe energetske učinkovitosti.

3.4.2.11 Prav tako je mogoče dodeliti pomoč za prehod na sistem za okoljsko ravnanje in presojo ter ekološko ribogojstvo, za ribogojstvo, ki zagotavlja okoljske storitve, ter za ukrepe za javno zdravje ter za zdravje in dobro počutje živali.

3.4.2.12 EESO meni, da je zdravje živali ključno za trajnost ribogojstva, zato meni, da je treba v ta namen povečati pomoč iz ESPR. S tega vidika predlaga oblikovanje in razvoj združenj za varovanje zdravja v ribogojstvu, kakršna že uspešno delujejo na področju živinoreje.

3.4.2.13 Predlog predvideva možnost dodelitve pomoči za zavarovanje staleža v ribogojstvu, s katerim se krijejo nekatere izgube. EESO meni, da je treba vključiti stroške, ki so posledica zbiranja in uničenja poginulih živali na gospodarstvu zaradi naravnih vzrokov, nezgod itd. kot tudi zakola in pokopa na lastnem gospodarstvu zaradi zdravstvenega varstva živali, za kar je potrebno predhodno upravno dovoljenje.

3.4.3 Trajnostni razvoj ribiških območij

3.4.3.1 Pomoč v okviru te postavke bo prispevala k doseganju prednostne naloge EU, ki vključuje spodbujanje uravnoveženega in celovitega teritorialnega razvoja ribiških območij, kar bo pospešilo ustvarjanje delovnih mest in teritorialno kohezijo. Ta pomoč se lahko dodeli ribiškim območjem pod ravnjo NUTS 3 ⁽²⁾.

3.4.3.2 EESO meni, da je diskriminatorno, da so takšne pomoči izključene za obalne občine z več kot 100 000 prebivalci, saj imajo flote bazo v ribiških pristaniščih ne glede na populacijo v navedenih občinah.

3.4.3.3 Komisija predlaga posodobitev in širjenje lokalnih akcijskih skupin za ribištvo, da predlagajo celovito lokalno razvojno strategijo z odražanjem socialne-gospodarske sestave območja z uravnoveženo zastopanostjo zasebnega in javnega sektorja ter civilne družbe.

3.4.3.4 EESO meni, da mora za objektivno oceno rezultatov prizadevanj, ki so jih te skupine opravile do zdaj in katerih cilj je spodbujanje obalnih območij, Komisija takšno oceno izvesti, preden bi se lahko pomoči, predvidene v okviru tega koncepta, financirale iz novih sredstev.

⁽²⁾ Glej Uredbo (ES) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. de maja 2003 o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot (nuts), UL L 154 z dne 21.6.2003.

3.4.4 Trženje in predelava

3.4.4.1 Komisija predlaga nekatere ukrepe v zvezi s trženjem in predelavo, zlasti tiste, namenjene pripravi in uporabi načrtov proizvodnje in trženja organizacij proizvajalcev.

3.4.4.2 Čeprav EESO podpira ta ukrep, ki bo prispeval k trajnosti virov in konkurenčnosti podjetij, meni, da je treba v načrte uvesti mehanizem prožnosti, saj delujemo na globalnem trgu, na katerem se lahko pogoji ponudbe in povpraševanja v katerem koli trenutku spremenijo.

3.4.4.3 Predlog predvideva dodelitev pomoči kot nadomestilo organizacijam proizvajalcev za skladiščenje ribiških proizvodov iz Priloge II k uredbi o skupni ureditvi trgov. Pomoč se bo postopno zniževala in bo leta 2019 popolnoma ukinjena.

3.4.4.4 EESO se ne strinja s postopnim zniževanjem teh pomoči, dokler ne bodo leta 2019 ukinjene, saj so pomembno prispevale k stabilizaciji trgov, zato jih je treba ohraniti do leta 2020.

3.4.4.5 Odbor ugotavlja, da mehanizma kompenzacijskega nadomestila za tuna, namenjenega za predelovalno industrijo, ki je bil do zdaj del skupne ureditve trgov, v besedilu ni več mogoče zaslediti.

3.4.4.6 Ta mehanizem je bil vzpostavljen v zameno za popolno in trajno opustitev dajatev skupne carinske tarife na cele tune s poreklom iz tretjih držav, ki so namenjeni za predelovalno industrijo. Odbor meni, da bi odprava tega mehanizma proizvodnjo v EU postavila v bistveno slabši položaj, saj bi morala tekmovati s proizvodi, ki izpolnjujejo nižje higienske in zdravstvene pogoje od tistih, ki veljajo za proizvode EU. Zato EESO poziva, da se ohrani navedeni mehanizem kompenzacijskega nadomestila.

3.4.4.7 EESO meni, da glede na zniževanje cen tunov na trgu EU pomoč za zasebno skladiščenje, ki je predvidena v predlogu, ne nadomešča niti ne zagotavlja pravičnega dohodka proizvajalcem tunov, zaradi česar je bil pravzaprav oblikovan sistem kompenzacijskih nadomestil.

3.4.4.8 Predlog določa, da bo mogoče dodeljevati nekatere pomoči za ukrepe trženja.

3.4.4.9 EESO meni, da je treba te pomoči razširiti na zasnovo in izvajanje komunikacijskih kampanj, usmerjenih v izboljšanje podobe ribištva in ribogojstva. EESO poleg tega predlaga, da se vključijo nove točke, kot so organizacija komercialnih sejmov in dogodkov v sektorju ter udeležba na njih, dejavnosti, ki lajšajo dostop podjetij do inovacij, dejavnosti

izobraževanja o najsodobnejših postopkih, novih ali izboljšanih postopkih ter novih ali izboljšanih organizacijskih sistemih.

3.4.4.10 Zaradi pomembne vloge medpanožnih organizacij pri promociji in izboljšanju trženja proizvodov Odbor meni, da je treba podpirati ustanavljanje teh organizacij in tudi prispevati k njihovemu delovanju, da bodo lahko izvajale dodeljene naloge.

3.4.4.11 Prav tako lahko ESPR podpira nekatere naložbe v dejavnosti predelave proizvodov. Odbor meni, da bi bilo treba dodati naslednje posebne cilje: izboljšanje konkurenčnosti predelovalne industrije, izboljšanje razmer javnega zdravja in kakovosti proizvodov, zmanjšanje negativnega učinka na okolje in povečanje energetske učinkovitosti, izboljšanje rabe premalo uporabljenih vrst, stranskih proizvodov in odpadkov, razvoj, proizvodnja in trženje novih proizvodov ter uporaba novih inovativnih tehnologij in metod v proizvodnji, odprtost in razvoj trgov ter izboljšanje delovnih pogojev in usposabljanja delavcev.

3.4.5 Najbolj oddaljene regije

3.4.5.1 Predlog predvideva nadomestilo za dodatne stroške za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva v najbolj oddaljenih regijah, ki vključujejo Azore, Madeiro, Kanarske otoke ter Francosko Gvajano in Réunion. Odbor meni, da bi morala Komisija podrobno pojasniti izračune za razdelitev proračunskih sredstev za vsako posamezno najbolj oddaljeno regijo, prav tako pa bi morala utemeljiti razlog za zmanjšanje proračunskih sredstev za Kanarske otoke, medtem ko so se proračunska sredstva za preostale regije povečala.

3.4.6 Spremljevalni ukrepi za SRP

3.4.6.1 ESPR lahko podpira izvajanje sistema EU za nadzor, inšpekcijske preglede in izvrševanje ter zbiranje, upravljanje in uporabo primarnih bioloških, tehničnih, okoljskih in socialno-ekonomskih podatkov v skladu z uredbo o SRP. EESO meni, da je ta pomoč ključna za zagotavljanje nadzora in zbiranja podatkov v celotni EU, tudi podatkov, ki se nanašajo na delovne inšpekcije.

3.4.6.2 Za mnoge, prej navedene ukrepe predlog določa, da se ta podpora za posamezno ribiško plovilo ne sme dodeliti več kot enkrat v programskem obdobju. To omejitev bi bilo treba odpraviti.

3.4.6.3 EESO meni, da bi bilo treba predvideti oblikovanje "križnega sklada", ki bi omogočil odzivanje na enkratne potrebe sektorja tako, da se omogoči uvedba nujnih prožnih ukrepov za določena izredna stanja, kot so na primer prerazporeditev plovil zaradi začasne prekinitve ali nepodaljšanja izvajanja sporazumov o ribolovu, hitrega povečanja operativnih stroškov, naravnih nesreč itd.

3.5 Ukrepi, financirani v okviru neposrednega upravljanja

3.5.1 Celostna pomorska politika

3.5.1.1 Predlog predvideva vrsto pomoči za razvoj in izvajanje CPP EU, da se spodbudi celostno upravljanje pomorskih in obalnih zadev, prispeva k razvoju medsektorskih pobud, ki so vzajemno koristne za različne pomorske sektorje in sektorske politike, podprejo trajnostna gospodarska rast, zaposlovanje, inovacije in nove tehnologije v pomorskih sektorjih v vzponu in prihodnjih pomorskih sektorjih v obalnih regijah ter spodbudi varstvo morskega okolja, zlasti njegova biotska raznovrstnost, in zaščitenih morskih območij ter trajnostna uporaba morskih in obalnih virov. EESO soglaša s predlaganimi ukrepi.

3.5.1.2 Poleg tega so določene različne pomoči namenjene za lažje izvajanje SRP in CPP, zlasti v zvezi z znanstvenimi nasveti v okviru SRP, posebnimi ukrepi nadzora in izvrševanja v okviru SRP, prostovoljnimi prispevki mednarodnim organizacijam, svetovalnimi sveti, tržnimi informacijami in dejavnostmi sporočanja. Odbor meni, da so te pomoči ustrezne.

3.5.1.3 Odbor priznava pomembno vlogo regionalnih svetovalnih svetov kot organov za posvetovanje s Komisijo, v okviru katerih se obravnavajo različna vprašanja, povezana s SRP, in v katerih sodelujejo vse zainteresirane strani. Zato Odbor meni, da bi morala ta pomoč zadostovati za zagotavljanje pravilnega delovanja teh svetov, da bo mogoče zagotoviti udeležbo vseh članov, tudi znanstvenikov.

3.5.1.4 EESO meni, da bi bilo treba iz ESPR financirati prihodnji svet za sektorske kvalifikacije in delovna mesta, ki

se ustanavlja v okviru ciljev reforme SRP, strategije Evropa 2020 in sporočila Nova znanja in spretnosti za nova delovna mesta ⁽³⁾. Prav tako meni, da bi bilo treba še naprej financirati Svetovalni odbor za ribištvo in ribogojstvo EU; če bo navedeni odbor nazadnje ukinjen, EESO poziva k ustanovitvi svetovalnega sveta za industrijo, trg in splošne zadeve.

3.5.1.5 Odbor v zvezi s tržnimi informacijami meni, da je dobra vsaka pomoč, namenjena razširjanju in razvoju informacij v zvezi s trgom ribiških in ribogojnih proizvodov.

3.5.2 Tehnična pomoč

3.5.2.1 Predlog določa dodelitev tehnične pomoči na pobudo Komisije, podpora izvajanju sporazumov o trajnostnem ribolovu in sodelovanju Unije v regionalnih organizacijah za upravljanje ribištva kot tudi podporo vzpostavitvi evropske mreže lokalnih akcijskih skupin za ribištvo. Odbor meni, da so te pomoči bistvene.

3.6 Izvrševanje

3.6.1 Nazadnje predlog zelo obsežno obravnava izvajanje programov pomoči v okviru deljenega in v okviru neposrednega upravljanja, ki vključuje mehanizme izvajanja, sisteme upravljanja in nadzora, ki jih izvajajo države članice ali Komisija, ter spremljanje, vrednotenje, obveščanje in sporočanje.

3.6.2 EESO soglaša s sistemi izvajanja v okviru obeh ureditev, saj odražata izkušnje Komisije z vsemi potrebnimi postopki za uvedbo, izvajanje, spremljanje in zaključek programov pomoči, predvidenih v okviru SRP in CPP.

V Bruslju, 11. julija 2012

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON

⁽³⁾ Glej mnenje EESO *Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Nova znanja in spretnosti za nova delovna mesta – Napovedovanje in usklajevanje potreb trga dela ter znanja in spretnosti*, COM(2008) 868 final, UL C 128 z dne 18.5.2010.